

לראות את היחיד שבתוך הציבור

נשייאי עדה קראי מועד אנשי שם
(כמדבר טז)

כשהתלקחה אש המחלוקת של קורח ועדתו נגד משה רבנו, ובאו מأتים וחמשים האנשים, שכולם היו "נשייאי עדה, קראי מועד, אנשי שם"¹, ותבעו לעצם את זכות הכהונה – השיב להם משה, שאם הם אכן מתחוקשים לעבוד את עבודת המקדש, ינסו לחת מחותם ולהקטיר קטורת ויראו את התוצאות.

לקראת רגע המבחן התפלל משה רבנו אל ה': "אל תפנו אל מנהתם"². רשי' מפרש (על-פי המדרש³), שםשה רבנו התכוון לומר: "יודע אני שיש להם חלק בתמיד ציבור. אף לכם לא יקובל לפניך לרצון. תניחנו האש ולא תאכלנו".

יכולתו של משה

משה רבנו ביקש מהקב"ה לנתק את הזיקה שבין אותם חוטאים ובין קרבנות הציבור. הלווא קרבנות התמיד נקנו בכיספי מחצית השקל, שבהם היו כל ישראל שותפים, ונמצא שגם להם אנשים יש חלק בקרבנות אלה. על כן בא משה וביקש, שחלקים של אותם בעלי מחלוקת בקרבנות הציבור "לא יקובל לפניך לרצון".

אולם עליינו להבין, מדוע משה רבנו מצין "יודע אני שיש להם חלק בתמיד ציבור". מהי ההדגשה המיוחדת על ידיעתו זו של משה רבנו?

מכאן שעצם היכולת לציין את חלקו של היחיד בקרבנות הציבור, קשורה למஹתו של משה רבנו.

1) במדבר טז, ב. ג.

2) שם, טו.

3) תנומה קורח ז. במדבר רבה פרשה יח, י.

הפרט והכלל

מطبع הדברים, הציבור והיחיד הם שני דברים שונים ואף מנוגדים. צורכי היחיד עומדים לא אחת בסתירה לצורכי הציבור ולהפך. וכך שאננו רואים במשטרים שונים: יש משטרים ששמים את זכויות הפרט בראש מעיניהם, ואז בא הדבר על חשבון הציבור; ויש משטרים שמראים את צורכי הציבור מעל הכלול, ואז בהכרח פוגע הדבר בזכויות הפרט.

מיهو זה שיש בכוחו לאחד את שתי המעלות – לראות את צורכי הכלל ובה בשעה את צורכי היחיד? זהו נשיא הדור, שעליו נאמר "הנשיא הוא הכלול"⁴. דוקא הוא יכול לראות את הפרט שבתוכו הכלל, ובה בשעה לפעול למען הכלל והציבור.

נשיא הדור

לכן דוקא משה רבנו יכול לומר: "יודע אני שיש להם חלק בתמידי ציבור". הוא, הנשיא, יודע להבחן בחלוקתם של היחידים בקרבתן הציבור, ולבקש בשעת המחלוקת שהקב"ה לא ישעה אל מנהתם.

פרשת קורח חלה בסמיכות לג' בתמוז, היום שבו שוחרר ב"ק אדמור" הרבי⁵ ממאסרו (ונשלח לגלות⁵). גם אז, בהיותו נשיא הדור, באה לידי ביטוי היכולת להבחן בבעיות הפרט גם בשעה שהוא עסוק בעיות גדולות וקשות של הכלל, ולהתמסר בכל כוחו למען טובתו של היהודי פרט. מעלה זו נותנת נשיא הדור לכל הולכים בדרכיו, עד שעלי-ידי פעילות זו מביאים את הגאולה לכל ישראל ולכל אחד ואחד בפרט.

(לקוטי שיחות כרך לג, עמ' 105)

⁴) פירוש רש"י במדבר כא, כא.

⁵) בעיר קוסטראומה. זו הייתה התחלת גאותנו, שהגיעה לשלהמתה בי"ב-יג בתמוז, כשוחרר למורי וגם עונש הגלות בוטל.